

Ενότητα 4. Πολιτισμική Επάρκεια - Θέμα 1. Προάσπιση

Victor Dudau, Liliana Nica
Edunet Organization, Ρουμανία

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19, η συζήτηση για τα εμβόλια έχει αλλάξει δραματικά. Η πανδημία συνοδεύτηκε επίσης από μια «πανδημία πληροφοριών», μια επιδημία παραπληροφόρησης. Τα εμβόλια έχουν παρασυρθεί σε αυτή τη δίνη φημών, θεωριών συνωμοσίας και άλλης παραπληροφόρησης. Χάρη στη διαδεδομένη παραπληροφόρηση, ορισμένοι άνθρωποι, ιδίως γονείς μικρών παιδιών, έχουν γίνει καχύποπτοι για τους εμβολιασμούς που σώζουν ζωές. Οι νοσηλευτές και οι ιατρικοί βοηθοί διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη βελτίωση της αποδοχής των εμβολίων και στην προώθηση μιας κουλτούρας ανοσοποίησης στην πρακτική, καθώς έρχονται σε επαφή με τους γονείς καθ' όλη τη διάρκεια της επίσκεψης στο ιατρείο.

2. ΣΤΟΧΟΣ

Στόχος αυτού του εργαλείου είναι η ενδυνάμωση των συμμετεχόντων για την προώθηση του εμβολιασμού και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πληθυσμού σε θέματα εμβολιασμού.

3. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Να ενισχύσει τις δεξιότητες προώθησης του εμβολίου στους πελάτες και στην κοινότητα τα οφέλη του εμβολίου, την ασφάλεια του εμβολιασμού, να καταπολεμήσει την παραπληροφόρηση, τους μύθους και τον φόβο για το εμβόλιο και να ενισχύσει την αποδοχή του εμβολίου μεταξύ των πελατών και του πληθυσμού.
- Να ενδυναμώσει για προάσπιση των δικαιωμάτων που σχετίζονται με θέματα εμβολιασμού του προσωπικού και των πελατών σε χώρους υγείας και κοινωνικής φροντίδας.

4. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

4.1. Έννοιες και Ορισμοί

Προάσπιση υγείας

Η προάσπιση της υγείας είναι μια στρατηγική για την προώθηση της υγείας και της πρόσβασης σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη σε ατομικό και κοινοτικό επίπεδο. Οι υποστηρικτές της υγείας υποστηρίζουν και προωθούν τα δικαιώματα του ασθενούς στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, βοηθούν στην οικοδόμηση ικανοτήτων για τη βελτίωση της υγείας της κοινότητας και ενισχύουν τις πρωτοβουλίες πολιτικής υγείας που επικεντρώνονται στη διαθέσιμη, ασφαλή και ποιοτική περίθαλψη. Στους τομείς της πολιτικής, οι υποστηρικτές της υγείας εργάζονται για θετική αλλαγή στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, βελτιωμένη πρόσβαση σε ποιοτική περίθαλψη, προστασία και ενίσχυση των δικαιωμάτων των ασθενών, χρήση μαζικών και πολυμέσων, άμεση πολιτική άσκηση πίεσης και κινητοποίηση της κοινότητας. Η συνηγορία αποτελεί βασική αξία για τους νοσηλευτές και τους γιατρούς (Mason et al., 2020). Οι επαγγελματίες υγείας έχουν μεγάλη ευθύνη να ενεργούν ως συνήγοροι της δημόσιας υγείας σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, αλλά και θεσμοί όπως ενώσεις δημόσιας υγείας, οργανώσεις ασθενών, ιδιωτικός τομέας και ΜΚΟ συμμετέχουν στην προάσπιση της υγείας.

Συνήγοροι ασθενή

Μπορεί να υπάρχει διάκριση μεταξύ των συνήγορων των ασθενών, οι οποίοι εργάζονται ειδικά με ή για λογαριασμό μεμονωμένων ασθενών και οικογενειών, και των υποστηρικτών της υγείας, των οποίων το έργο επικεντρώνεται περισσότερο στις κοινότητες, τις πολιτικές ή το σύστημα στο σύνολό του. Οι συνήγοροι ασθενών παρέχουν άμεσες και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους ασθενείς ή/και τις οικογένειές τους. Ο ρόλος των συνήγορων των ασθενών είναι να βοηθήσουν, να εκπαιδεύσουν και να υποστηρίξουν τους ασθενείς και τις οικογένειές τους, ώστε να είναι σε θέση να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις υγειονομικής περίθαλψης για τη συγκεκριμένη κατάστασή τους. Οι συνήγοροι της υγείας βοηθούν τους ασθενείς να πλοηγηθούν στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης σε ιατρικά περιβάλλοντα, ασφαλιστικούς, νομικούς και διοικητικούς τομείς ή κατά τη διάρκεια της μακροχρόνιας ή χρόνιας φροντίδας τους. Οι συνήγοροι των ασθενών περιλαμβάνουν νοσηλευτές, γιατρούς, βοηθούς ιατρών, κοινωνικούς λειτουργούς, διαχειριστές περιπτώσεων, διοικητές νοσοκομείων, συντονιστές φροντίδας ασθενών αλλά και ασφαλιστικούς φορείς, εργαζόμενους οικιακής βοήθειας, καθώς και δικηγόρους μεταξύ άλλων. Η προάσπιση/συνηγορία των ασθενών αναπτύσσεται ως επάγγελμα, από τα ειδικά μαθήματα για την προάσπιση της υγείας, στα μακροπρόθεσμα προγράμματα και στα μεταπτυχιακά.

Προάσπιση εμβολίων

Η προάσπιση των εμβολίων είναι «η προώθηση της καλύτερης επιστημονικής γνώσης, των ηθικών στάσεων και της πρακτικής της δημόσιας υγείας όσον αφορά τον εμβολιασμό» (Balinska, 2004). Ο στόχος της προάσπισης του εμβολίου είναι να ενισχύσει την αποδοχή του εμβολίου, αντιμετωπίζοντας τις αιτίες διστακτικότητας σε διαφορετικούς πληθυσμούς και βοηθώντας τους πληθυσμούς να κάνουν το εμβόλιο.

Διστακτικότητα εμβολιασμού

Η διστακτικότητα απέναντι στον εμβολιασμό είναι μια καθυστέρηση στην αποδοχή ή άρνηση των εμβολίων παρά τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών εμβολιασμού. Ο όρος καλύπτει την άρνηση εμβολιασμού, την καθυστέρηση των εμβολίων, την αποδοχή εμβολίων αλλά παραμένουν αβέβαιοι σχετικά με τη χρήση τους ή τη χρήση ορισμένων εμβολίων αλλά όχι κάποιων άλλων. Οι μύθοι και η παραπληροφόρηση που διαδίδονται από το αντιεμβολιαστικό κίνημα οδηγούν σε διστακτικότητα απέναντι στον εμβολιασμό.

4.2. Τι υπάρχει στη βιβλιογραφία για το θέμα

- Practices to Improve Vaccination Program Effectiveness by Reaching the People Most at Risk. (2020). *Prevent Epidemics*. Retrieved 12 February 2023, from https://cities4health.org/assets/library-assets/115_pe_15-practices-to-improve-vaccination-effectiveness_fact-sheet_0521_rev-a_v3.pdf

Υπάρχουν μεγάλες διαφορές στην πρόσληψη εμβολίων· φυλετικές και εθνικές μειονότητες, ιδίως αγροτικοί πληθυσμοί και άτομα με συγκεκριμένες πολιτικές προοπτικές. Το έγγραφο παρουσιάζει στρατηγικές εμβολιασμού για την προσέγγιση των ατόμων που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο, εστιάζοντας στην ισότητα και την κατανομή, την εμπλοκή και την πρόσβαση της κοινότητας, καθώς και την επικοινωνία και την κοινοτική εκπαίδευση.

- Schmitzberger, F. F., Scott, K. W., Nham, W., Mathews, K., Schulson, L. B., Fouche, S., Berri, N., Shehab, A., Gupta, A., Salhi, R. A., Kamdar, N., Bouey, J., & Abir, M. (2021). *Identifying Strategies to Boost COVID-19 Vaccine Acceptance in the United States*. RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA1446-1.html

Στρατηγικές για την ενίσχυση της αποδοχής εμβολίων Covid 19 ομαδοποιούνται στο μοντέλο «τριών C» του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για εμπιστοσύνη, εφησυχασμό και ευκολία.

Οι στρατηγικές για την προώθηση της αποδοχής των εμβολίων και της εμβολιαστικής κάλυψης μπορεί να περιλαμβάνουν παρεμβάσεις όπως:

- Επέκταση της πρόσβασης στον εμβολιασμό σε επίπεδο κοινότητας μέσω διαφόρων υπηρεσιών.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης, της γνώσης και της διάδοσης των ακριβών πληροφοριών εμβολιασμού.
- Αντιμετώπιση των θεωριών συνωμοσίας, της παραπληροφόρησης, μέσω συνεχών και συνεπών εκστρατειών αλήθειας και κατάρριψης μύθων για τη δημόσια υγεία.
- Ανάπτυξη στρατηγικών επικοινωνίας που χρησιμοποιούν προσωπικές αφηγήσεις και τονίζουν το «γιατί» του εμβολιασμού. Χρησιμοποίηση πολλαπλών στρατηγικών ενίσχυσης της αποδοχής εμβολιασμού που απευθύνονται σε περισσότερα από ένα επίπεδα εμπλοκής μεταξύ διστακτικών πληθυσμών.
- Προσαρμογή των μηνυμάτων, των αγγελιοφόρων και των πλατφόρμων ανταλλαγής μηνυμάτων που ενισχύουν την αποδοχή εμβολιασμού στις βασικές αιτίες διστακτικότητας μιας συγκεκριμένης κοινότητας.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή ενοποιημένων ομοσπονδιακών, πολιτειακών και τοπικών εκστρατειών εμβολιασμού και πρωτοβουλιών που είναι απολιτικές.
- Προσδιορισμός στρατηγικών για την ενίσχυση της αποδοχής των εμβολίων μεταξύ εκείνων με πολιτικούς, θρησκευτικούς ή συνωμοτικούς λόγους αποφυγής εμβολίων και ατόμων που μπορεί να ταυτιστούν με το αντιεμβολιαστικό κίνημα που υπήρχε πριν από το COVID-19.
- Καλλιέργεια του αισθήματος του ανήκειν και της κοινότητας που σχετίζεται με τον εμβολιασμό για να αντικαταστήσετε την έκκληση της υποστήριξης της θεωρίας συνωμοσίας.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας για προώθηση των εμβολιασμών, όπως ο βολικός, «έξυπνος» προγραμματισμός και η προσαρμογή των μηνυμάτων μέσω γραπτών μηνυμάτων σε όσους δεν έχουν ακόμη προσεγγιστεί.
- Προτεραιότητα στην έρευνα και την περαιτέρω αξιολόγηση αποτελεσματικών στρατηγικών για να ξεπεραστεί η διστακτικότητα σε δυσπρόσιτους πληθυσμούς και να ενημερωθούν οι προσπάθειες αποδοχής εμβολιασμού στη συνεχιζόμενη COVID-19 και μελλοντικές πανδημίες.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμού μέσω συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Share4Rare toolkit for patient advocacy. (n.d.). Share4Rare. Retrieved 12 February 2023, from <https://www.share4rare.org/library/share4rare-toolkit-patient-advocacy/share4rare-toolkit-patient-advocacy>

Ένας ευρύς αριθμός παρεμβάσεων εμπίπτει στην προάσπιση των ασθενών:

- Υπεράσπιση των δικαιωμάτων ενός ασθενούς.
- Εκπαίδευση των ασθενών και των οικογενειών τους.
- Εκπαίδευση των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.
- Υποστήριξη και πληροφόρηση.
- Συνεργασία και κοινή χρήση.
- Εκπροσώπηση ασθενών
- Ευαισθητοποίηση
- Πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη.
- Πρόσβαση σε φάρμακα και τεχνολογίες.

-Yale Institute of Global Health and the UNICEF Demand for Immunization. (2020) Vaccine Messaging Guide. Retrieved 12 February 2023, from <https://www.unicef.org/documents/vaccine-messaging-guide>

Στο τρέχον πλαίσιο της πανδημίας COVID-19, έχει σημειωθεί τεράστια αύξηση της παραπληροφόρησης σχετικά με τα εμβόλια, η οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαιώνιση της επιφυλακτικότητας

απέναντι στον εμβολιασμό. Η πρόκληση είναι να αντιμετωπιστεί η παραπληροφόρηση με αποτελεσματικούς τρόπους και να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι μπορούν να βρουν αξιόπιστες, αξιόπιστες πληροφορίες.

Η καταπολέμηση της παραπληροφόρησης σχετικά με το εμβόλιο και η εκπαίδευση των πολιτών σχετικά με τα οφέλη του εμβολιασμού είναι τα κλειδιά για την αύξηση της ευρείας πρόσληψης εμβολίων.

Ο οδηγός απευθύνεται σε επαγγελματίες δημόσιας υγείας, επικοινωνιολόγους, υποστηρικτές και οποιονδήποτε άλλο επιθυμεί να δημιουργήσει περιεχόμενο υπέρ του εμβολίου για να παρακινήσει τους ανθρώπους

Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, οι νοσηλευτές, οι γιατροί και οι ηγέτες υγείας είναι τα βασικά πρόσωπα που είναι πιο πιθανό να επηρεάσουν τις αποφάσεις σχετικά με τη λήψη του εμβολίου, επειδή έρχονται σε άμεση επαφή με τους ασθενείς.

Οι αποφάσεις για τα εμβόλια μπορεί να επηρεάζονται από γνωστικές προκαταλήψεις, σκέψεις και συναισθήματα αλλά και από κοινωνικούς κανόνες, πεποιθήσεις, εμπειρίες, φόβους, ηθικές αξίες, ιδεολογία, πολιτιστική ταυτότητα, κοσμοθεωρία.

Η αύξηση της εμβολιαστικής κάλυψης δεν είναι τόσο απλή όσο η εκπαίδευση των ανθρώπων σχετικά με τα οφέλη του εμβολιασμού. Η επικοινωνία είναι σημαντική για να επηρεάσει τις αποφάσεις εμβολιασμού. Οι στόχοι επικοινωνίας μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Παροχή πληροφοριών ή υπενθυμίσεων σχετικά με την επιλεξιμότητα, την πρόσβαση και την οικονομική προσιτότητα των εμβολίων.
- Υπενθύμιση των ατόμων γιατί να εμβολιάζονται
- Αύξηση της σημασίας μιας ασθένειας, σε συνδυασμό με μηνύματα που αυξάνουν την αυτο-αποτελεσματικότητα και την αποτελεσματικότητα απόκρισης.
- Χρησιμοποιώντας «λεκτικές προεπιλογές» για να πλαισιώσετε την ανοσοποίηση ως πράξη ρουτίνας (μόλις διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα και η ασφάλεια του εμβολίου).
- Αντιμέτωπη κοινών ερωτήσεων ή νέων ανησυχιών.
- Αντιμέτωπη της ελλιπούς πληροφόρησης/παραπληροφόρησης.

Οι ανακοινώσεις υπέρ του εμβολίου θα πρέπει να βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία, να αφορούν συγκεκριμένα πλαίσια και να είναι πολιτισμικά κατάλληλες.

- Dada, D., Djioetio, J. N., McFadden, S. M., Demeke, J., Vlahov, D., Wilton, L., Wang, M., & Nelson, L. E. (2022). Strategies That Promote Equity in COVID-19 Vaccine Uptake for Black Communities: A Review. *Journal of Urban Health*, 99(1), 15–27. <https://doi.org/10.1007/s11524-021-00594-3>

Η προώθηση των εμβολίων δεν περιορίζεται στα κλινικά περιβάλλοντα. Απαιτούνται προσεγγίσεις πέρα από την άμεση επαφή με τους πελάτες για να επηρεαστεί η πρόσληψη εμβολίων από τον πληθυσμό. Αυτές περιλαμβάνουν την προσέγγιση στο δρόμο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συνεργασίες με κοινωνικούς παράγοντες επιρροής και συνεργασία με επαγγελματικές οργανώσεις.

Ο ευρύτερος ρόλος των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης είναι να συνδεθούν ευρύτερα με τις κοινότητες μέσω καναλιών επικοινωνίας όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να προσεγγίσουν ως πάροχοι εκτός των παραδοσιακών πλαισίων, όπως κλινικές και ιατρεία, να προσθέσουν μη

παραδοσιακούς χώρους, όπως εκκλησίες, και επίσης να γίνουν ισότιμοι εταίροι με αξιόπιστους ηγέτες της κοινότητας.

5. ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δραστηριότητα 1: Συνήγορος ασθενών για εμβόλιο και ανοσοποίηση (διάρκεια: 20 λεπτά)

1. Παρακολουθήστε το βίντεο What Does a Patient Advocate Do? (<https://www.youtube.com/watch?v=I0AgmQFhjYA>). Αυτό το βίντεο παρουσιάζει την περιγραφή εργασίας των συνήγορων ασθενών και εξηγεί πώς βοηθούν τα άτομα και τις οικογένειες να πλοηγηθούν στον λαβύρινθο της υγειονομικής περίθαλψης.

2. Φανταστείτε ότι είστε προασπιστής του εμβολιασμού και της ανοσοποίησης. Δημιουργήστε μια σύντομη λίστα με ορισμένες παρεμβάσεις για να εκπαιδεύσετε και να υποστηρίξετε τον ασθενή και την οικογένεια να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις ανοσοποίησης και επίσης να τον βοηθήσετε να πάρει το εμβόλιο.

3. Μοιραστείτε με τους συναδέλφους σας τη λίστα σας και σχολιάστε τις δικές τους λίστες.

* Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα για το βιβλίο: Οδηγός μηνυμάτων εμβολίων στο <https://www.unicef.org/media/93661/file/Vaccinemessagingguide.pdf>

Πόροι που θα χρησιμοποιηθούν για τις μαθησιακές δραστηριότητες της ενότητας:

Αρ.	Τίτλος και περιγραφή της πηγής	Είδος	Γλώσσα	Δραστηριότητες μάθησης, εκπαίδευσης και αξιολόγησης	Ιστότοπος
1.	What Does a Patient Advocate Do?	Video 2'30''	Αγγλικά*	Ατομική μάθηση Αναστοχασμός	https://www.youtube.com/watch?v=I0AgmQFhjYA
2.	Vaccine Messaging Guide, 2020.	Book	Αγγλικά	Ατομική μάθηση	https://www.unicef.org/media/93661/file/Vaccinemessagingguide.pdf

*Οι υπότιτλοι δημιουργούνται αυτόματα σε όλες τις γλώσσες

6. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κουίζ αυτοαξιολόγησης (διάρκεια: 5 λεπτά)

Επιλέξτε τη σωστή απάντηση στις ακόλουθες ερωτήσεις. Εάν χρειάζεστε, μπορείτε να ανατρέξετε στο Εκπαιδευτικό Εργαλείο 4.1 Προάσπιση, που διατίθεται στη διεύθυνση <https://iene11.eu/learning-tools/>.

1. Ποια είναι η διάκριση μεταξύ των συνήγορων των ασθενών και των προασπιστών της υγείας:

- α. Οι συνήγοροι των ασθενών είναι αυτοί των οποίων το έργο επικεντρώνεται περισσότερο στις κοινότητες, τις πολιτικές ή το σύστημα στο σύνολό του.

- β. Οι συνήγοροι ασθενών παρέχουν άμεσες και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους ασθενείς ή / και την οικογένειά τους, βοηθούν τους ασθενείς να διαχειριστούν διαφορετικά θέματα υγειονομικής περίθαλψης.
 - γ. Οι συνήγοροι των ασθενών είναι μόνο εκείνοι που έχουν προσόντα στην υπεράσπιση.
2. Το άτομο που διστάζει να εμβολιαστεί είναι:
- α. Ένα άτομο που πιστεύει ότι τα εμβόλια μπορεί να έχουν παρενέργειες.
 - β. Ένα άτομο που φοβάται το εμβόλιο.
 - γ. Ένα άτομο που αρνείται να εμβολιαστεί ή καθυστερεί την αποδοχή του εμβολίου.
3. Ποια είναι τα «τρία C» του μοντέλου στρατηγικών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την ενίσχυση της αποδοχής εμβολίων Covid-19:
- α. Εμπιστοσύνη, εφησυχασμός και ευκολία.
 - β. Σιγουριά, εφησυχασμός και εμπιστοσύνη.
 - γ. Εμπιστοσύνη, εφησυχασμός και αποδοχή.

7. ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- 15 Practices to Improve Vaccination Program Effectiveness by Reaching the People Most at Risk. (2020). *Prevent Epidemics*. Retrieved 12 February 2023, from https://cities4health.org/assets/library-assets/115_pe_15-practices-to-improve-vaccination-effectiveness_fact-sheet_0521_rev-a_v3.pdf
- Balinska, M. A. (2004). What is vaccine advocacy?: Proposal for a definition and action. *Vaccine*, 22(11), 1335–1342. <https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2004.01.039>
- Dada, D., Djimetio, J. N., McFadden, S. M., Demeke, J., Vlahov, D., Wilton, L., Wang, M., & Nelson, L. E. (2022). Strategies That Promote Equity in COVID-19 Vaccine Uptake for Black Communities: A Review. *Journal of Urban Health*, 99(1), 15–27. <https://doi.org/10.1007/s11524-021-00594-3>
- Mason, D., Dickson, E., McLemore, M., & Perez, A. (2020). *Policy & Politics in Nursing and Health Care, 8th Edition*.
- Schmitzberger, F. F., Scott, K. W., Nham, W., Mathews, K., Schulson, L. B., Fouche, S., Berri, N., Shehab, A., Gupta, A., Salhi, R. A., Kamdar, N., Bouey, J., & Abir, M. (2021). *Identifying Strategies to Boost COVID-19 Vaccine Acceptance in the United States*. RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA1446-1.html
- Share4Rare toolkit for patient advocacy. (n.d.). Share4Rare. Retrieved 12 February 2023, from <https://www.share4rare.org/library/share4rare-toolkit-patient-advocacy/share4rare-toolkit-patient-advocacy>
- Yale Institute of Global Health and the UNICEF Demand for Immunization. (2020) Vaccine Messaging Guide. Retrieved 12 February 2023, from <https://www.unicef.org/documents/vaccine-messaging-guide>